

Lukutaitotyön kehittäminen paikallisesti

Lukeva kunta 2030

Lukeva kunta 2030 -ohjelmaan kirjattujen tavoitteiden on tarkoitus olla kannustavia ja joustavia kunnille ja kuntaverkostoille. On tärkeää, että kunta tai kuntaverkosto itse sitoutuu kehittämään kuntalaistensa lukutaitoa pitkäjänteisesti ja systemaattisesti. Se voi tapahtua

niin kirjastojen kuin sivistystoimen, mutta yhtä lailla terveys- ja hyvinvointipalveluiden koordinoimana. Tavoitteena on, että kuntalaiset tunnistavat lukutaidon merkityksen, ja heillä on mahdollisuus omassa arjessaan, opiskelussaan ja työssään vahvistaa monilukutaitoaan.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSIA

- ✓ Lukeminen ja lukutaitotyö **tehdään näkyväksi** kuntatason toiminnassa. Työssä on tärkeää huomioida lapset, nuoret ja aikuiset.
- ✓ Lukutaitotyön ja lukutaidon edistäminen on parhaimmillaan **kuntien omien vahvuuksien ja paikallisen kehittämistyön kautta** tehtävää työtä. Työtä voivat johtaa nuorisotoimi, hyvinvointipalvelut, kirjasto- ja kulttuuritoimi, sivistystoimi, paikalliset järjestöt ja harrastusryhmät.
- ✓ Lukutaidon ja lukutaitotyön edistäminen on kirjattu kunnan asiakirjoihin, kuten kuntastrategiaan, hyvinvointikertomukseen tai kulttuurikasvatussuunnitelmaan.
- ✓ Ammattitaitoisesti tuotetut kirjastopalvelut ovat kaikkien kuntalaisten saavutettavissa.
- ✓ Kunta resursoi **lukutaitoa edistävään työhön** ja laadukkaaseen, ajantasaiseen ja monikieliseen tieto- ja kaunokirjallisuuteen, mediateksteihin, äänikirjoihin ja digitaalisiin palveluihin.
- ✓ Kunnan lukutaitotyössä otetaan huomioon kaikki kuntalaiset: eri **kieliryhmät, kaikenikäiset sekä erityistä lukutaitotukea tarvitsevat ihmiset**.
- ✓ Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen oppilaitosten yhteistyö kirjaston kanssa on **suunnitelmallista**: eri tahoilla on omat vastuuhenkilöt yhteistyön edistämiseksi. Yhteistyö on kirjattu varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten opetussuunnitelmaan ja vuosisuunnitelmaan.
- ✓ Lukutaitotyötä **johdetaan ja arvioidaan moniammatillisesti**.
- ✓ Lukutaitotyötä tehdään kaikenikäisten parissa. Kumppaneita työssä voivat olla esimerkiksi järjestöt, nuorisokeskukset, vapaa-ajan toimijat ja seurakunnat. Voidaan esimerkiksi kehittää eri-ikäisille kuntalaisille **innostavia, konkreettisia ja monimediaisia lukutaitoympäristöjä**.
- ✓ Kuntia kannustetaan osallistumaan **Lukeva kunta -verkostoon** ja toteuttamaan **Lukeva koulu -ohjelmaa**.
- ✓ Kuntia kannustetaan hyödyntämään jo olemassa olevia rakenteita, kuten koulujen, varhaiskasvatuksen ja kirjaston perustoimintaa, sekä hankkeita, jotka tukevat lukutaitotyötä.
- ✓ Kunnassa lukutaitotyö toteutetaan eri hallinnonalojen välisenä yhteistyönä. Lukutaitotyö on osa kunnan hyvinvointipalvelujen sekä mahdollisesti hyvinvointialueiden kokonaisuutta. Kunnan lukutaitotyötä tukemaan voidaan laatia **lukutaidon toimenpideohjelma**, joka pohjautuu kansalliseen lukutaitostrategiaan ja monilukutaitoon.